

VERSLAG DERDE MARKTCONSULTATIE TER VOORBEREIDING OP DE UITVRAAG JEUGDHULP 2020

Stadskantoor Utrecht, 28 september 2018, 10.00 tot 13.00

Programma

Na het welkom door Bianca Kingma, manager Jeugd, Zorg en Veiligheid van de gemeente Utrecht, komt de pilot Extr@Utrecht aan bod. De kwartiermaker hiervan Suzanne Verdoold vertelt samen met beleidsadviseur Els van den Berg over de leeropbrengsten van het jaar dat de pilot voor de buurtgerichte specialistische jeugdhulp loopt. Deze zijn ook terug te vinden in een onlangs aan de Raad verstuurd [memo](#). Vervolgens licht José Jeltjes, projectleider voor de inkoop, de uitgangspunten voor de aanbesteding toe en de vraagstukken waarop deze dag verdiept wordt. De presentatie is voor wie deze niet eerder ontving te verkrijgen via bericht aan inkoop2020jeugd@utrecht.nl. De verdieping vindt plaats in vier subgroepen. Hoewel het thema in deze subgroepen gelijk was, zijn er verschillen in zowel wat besproken is en de uitkomsten. Onderstaand verslag is een samenvatting deze vier gesprekken.

Consensus over afwegingskader

Het model dat de gemeente Utrecht heeft gemaakt om tot keuzes in de aanbesteding te komen, vindt veel herkenning:

- Belangrijk dat we blijven redeneren vanuit vragen van kinderen, jongeren en gezinnen.
- De professional is kritische succesfactor, wat heeft hij/zij nodig om zich te verbinden aan Utrechtse opgave?
- Organiseer zoveel als mogelijk op het niveau van de buurt, waarbij je oog hebt voor behoud van expertises die van belang zijn voor minder voorkomende vragen.
- Zorg voor prikkels die leiden tot bekrachtiging van de gewenste beweging.

Hou oog voor de bredere context

Gesprekspartners geven aan dat los van de keuze in de aanbesteding het belangrijk is het volgende te doen:

- Blijf redeneren vanuit kinderen en gezinnen. Zij moeten een keuze kunnen maken voor een professional die bij hen past, zonder dat dit een lange zoektocht voor hen met zich meebrengt.
- Zorg dat de professional 'in de lead' is zodat het vakmanschap in de stad zich kan blijven ontwikkelen. En voorkom dat zij last hebben van administratieve en organisatorische ballast.
- Ga in gesprek met de sociale basis en informele zorg, het buurtgerichte werken betekent ook wat voor hen.
- Haal de vragen op van scholen en hou oog voor de consequenties van de aanbesteding voor hen. Waarbij hulp op school van een vast team het uitgangspunt zou moeten zijn.
- Betrek verwijzers goed bij de ontwikkeling, zij zijn ontzettend belangrijk in buurtgericht organiseren.
- Organiseer dat er geen harde knip komt bij de 18-de verjaardag.
- Zet binnen de opdrachtverstrekking meer in op preventie, daar liggen nog veel kansen.

Knips tussen opdrachten geven uitdagingen

In de plenaire presentatie heeft de gemeente Utrecht aangegeven de keuze voor één opdracht in de aanbesteding te risicovol te vinden. De vraag ligt daarom voor welke opdrachten binnen de aanbesteding het beste onderscheiden kunnen worden. In algemene zin geven aanwezigen hierover mee:

- Voorkom dat het verschil uit maakt waar je woont in de soort zorg die je kunt krijgen.
- Zorg voor voldoende schaalgrootte: buurtgericht werken creëert het risico dat de schaarse capaciteit niet goed verdeeld wordt ingezet.

- Organiseer de samenwerking: welke indeling het ook wordt, er gaat grensverkeer ontstaan. Je moet de samenwerking stimuleren door hier nadrukkelijk naar te vragen en opdracht toe te geven. Geef het de tijd en ruimte die nodig is om samenwerking te ontwikkelen.
- Zet zoveel mogelijk weg in de buurtgerichte opdracht, dat geeft de meeste ruimte voor transformatie van de zorg. Niet alles kan buurtgericht, maar hoe groter je het stedelijk maakt, hoe moeilijker het wordt in de wijk.
- Ga door zoals bij de extra teams en kijk vervolgens naar wat overblijft aan zorgvragen, waar een aanvullend aanbod op komt met een logische indeling.
- Geef financiële ruimte om ambulante alternatieven voor verblijf op te kunnen bouwen, dit is niet gebeurd bij ambulantisering rondom volwassenen.
- Kijk bij de opdrachtformulering naar historisch zorgverbruik en problematiek.
- Bied ruimte om stapsgewijs te veranderen.
- Zorg dat je in je opdrachtverstrekking hele specifieke zorg borgt die niet in de stad voorhanden is.

Een aantal mogelijke verdelingen van de opdracht zijn besproken in de subgroepen. Deze zijn uitsluitend bedoeld als voorbeeld om het gesprek te voeren, en mogelijke voor- en nadelen van de verschillende denkrichtingen in beeld te krijgen. De geschetste mogelijkheden geven de volgende reacties.

Verschillende opdrachten voor buurtgerichte specialistische jeugdhulp met een gezamenlijke opdracht voor stedelijk georganiseerde jeugdhulp

Hierbij wordt de stad verdeeld in een nader te bepalen aantal gebieden, waarbij per gebied er een opdracht verstrekt wordt om de buurtgerichte specialistische jeugdhulp te bieden. De gegunde aanbieders hebben gezamenlijk de opdracht om zorg waarvoor stedelijke schaalgrootte nodig is te organiseren. Als positief hierin wordt gezien dat je stimuleert om alternatieven voor verblijf te ontwikkelen, er mogelijkheden zijn voor samenwerking in de buurt en de kansen voor innovatie. En als minpunten dat dit scenario meer bureaucratie kan opleveren en er grensvraagstukken ontstaan. Hoe organiseer je bijvoorbeeld de zorg op scholen goed als je uitgaat van een verdeling van de stad op postcodes van waar kinderen wonen? Ook hangt het van je aantal opdrachten af of de schaalgrootte voldoende is om alle expertises goed te borgen in de buurt.

Aparte opdrachten voor buurtgerichte en stedelijk georganiseerde zorg

Hierbij wordt een onderscheid in de opdrachten gemaakt voor de buurtgerichte specialistische jeugdhulp en de zorg waarvoor stedelijke schaalgrootte nodig is, waaronder residentieel verblijf. Als positief hierin wordt gezien dat je al je specialismes kunt behouden en ontwikkelen. Waarbij ook de nodige kanttekeningen worden geplaatst: het is lastig om zo goede prikkels te geven op meer buurtgericht werken en het zoveel als mogelijk overbodig maken van verblijf.

Integrale opdracht per gebied

Hierbij wordt de stad verdeeld in een nader te bepalen aantal gebieden, waarbij per gebied er een opdracht verstrekt wordt om alle vormen van aanvullende zorg te verstrekken voor de kinderen en gezinnen uit het gebied. Dit scenario wordt als een tegenstrijdige vorm ervaren: je gaat ervan uit dat er vormen van zorg zijn die je op stedelijk niveau wilt organiseren, die je vervolgens weer gaat knippen.

Waardoor een aantal aanwezigen toch pleit voor het verstrekken van één opdracht

Waarbij als voordelen aangedragen worden:

- Je voorkomt 'grensverkeervraagstukken' en organiseert dat kinderen en gezinnen gemakkelijk zorg kunnen krijgen buiten hun eigen buurt.
- Je creëert mogelijkheden voor professionals met verschillende expertises om eenvoudig samen op te trekken in de zorg voor het kind en gezin.
- Je organiseert ruimte voor vernieuwing waaronder het ontwikkelen van positieve alternatieven voor verblijf doordat deze verantwoordelijkheid binnen één budgettair kader valt.
- Je kunt toe met minder overhead omdat er minder afstemming tussen organisaties nodig is.

En waarbij bij elke keuze nog vraagstukken worden gezien

Aan de orde komen:

- Keuzevrijheid van cliënten, waarbij gespreksdeelnemers verschillende perspectieven naar voren brengen:
 - Keuzevrijheid is erg belangrijk, maar roept ook spanning op tussen te weinig en te veel keuzevrijheid. Keuzevrijheid is namelijk niet per se beter maar wel belangrijk voor het succes van de zorg.
 - Keuzevrijheid gaat verder dan enkel kiezen van een professional, maar ook de gehele organisatie.
 - Keuzevrijheid en cliëntkeuze is ook een argument waardoor er nu heel veel aanbieders zijn. Dat is doorgeschoten marktwerking. Mensen moeten wel wat keuze hebben, maar je moet wel het aantal aanbieders beperken en alle verwijzingen kosten veel geld.
- Positie vrijgevestigden, waarbij de wens wordt aangegeven als vrijgevestigden samen met de gemeente te verdiepen hierop. Hiervoor staan bijeenkomsten gepland in de eerste helft november.
- Hoofd- en onderaannemerschap. Gespreksdeelnemers gaan er van uit dat bij een kleiner aantal opdrachten er meer gewerkt gaat worden met hoofd- en onderaannemerschap. Zij plaatsen hierbij de volgende kanttekeningen:
 - Risico op toename administratieve last.
 - Wettelijke vereisten binnen de JGGZ maken deze constructie lastig.
 - Positie onderaannemers is kwetsbaar.